Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt lausuntoa kansalaisaloitteesta Eläinten oikeudet perustuslakiin (KAA 8/2023 vp), jossa ehdotetaan perustuslakiin lisättäväksi uusi eläinten perusoikeuksia koskeva 2 a luku.

Lausuntoni keskittyy eläinlääketieteelliseen tutkimustietoon eläinten hyvinvoinnin nykytilasta sekä lakialoitteen ehdotuksen vaikutuksista eläimiin tuntoisina olentoina. Tuon esiin myös esimerkkejä, jotka konkretisoivat eläimen tuntoisuutta ja itseisarvon tunnustamisen ja perustuslaillisten oikeuksien vaikutuksia eläimen hyvinvoinnin edistämiseen ja valvontaan.

Lausunnon pääkohdat tiivistettynä:

- Eläinten tuntoisuus on laajasti tunnustettu tieteellinen tosiasia
- Tuntoisuus määritellään kyvyksi kokea subjektiivisia tuntemuksia kuten kipu, pelko ja mielihyvä.
- Eläinten pito-olosuhteet ja hoito eivät perustu eläimeen tuntoisena yksilönä, vaan siihen miten ihminen eläintä haluaa kulloinkin hyödyntää.
- Eläimen tuntoisuus ja tarpeet eivät ohjaa päätöksentekoa ja viranomaistoimintaa riittävällä painoarvolla.
- Eläimen hyvinvointi on alisteinen taloudellisille, tuotannollisille, uskonnollisille ja kulttuurisille intresseille, jotka aiheuttavat ongelmia eläinten hyvinvointilakia tulkittaessa.

Eläinten perusoikeuksien puute vaikeuttaa ihmisten ja eläinten oikeuksien arvioimista suhteessa toisiinsa. Nykytilassa eläinlääkärin ja valvontaviranomaisen on mahdollista toimia ainoastaan tilanteessa, jossa eläimelle aiheutuu hyvinvointihaittaa. Mikäli lain minimivaatimukset täyttyvät, ei eläimen hyvinvointihyödyllä ole painoarvoa, vaikka laki edellyttää eläinten hyvinvoinnin edistämistä ja hyvän kohtelun ja kunnioituksen lisäämistä.

Eläinten hyvinvointi tarkoittaa eläimen omaa kokemusta siitä, millainen yksilön fyysinen ja henkinen tila on (laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023). Subjektiivinen kokemus tarkoittaa, että hyvinvointi määräytyy eläimen omien tuntemusten ja tunteiden perusteella, ja tämä näkemys on keskeinen myös tieteellisessä eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa.

Tuntoisuus määritellään yksilön kyvyksi havaita ja reagoida ympäristön ärsykkeisiin, jotta yksilö kykenee toimimaan ympäristössään ja suojatumaan vahingoilta tietoisesti. Tuntoisuus viittaa kykyyn kokea subjektiivisia tuntemuksia, joita eläimillä on paitsi negatiivisten tunteiden, kuten kivun, kärsimyksen, pelon ja stressin lisäksi mielihyvän kokemuksia, kuten uteliaisuutta ja riemua, esimerkiksi leikin ja

sosiaalisen vuorovaikutuksen seurauksina. Nykyinen tutkimustieto osoittaa kiistatta, että eläimet, mukaan lukien yksilöt jotka ovat ihmisen hoidossa ja hyödykkeinä, ovat tuntoisia olentoja[1].

Tuntoisuus on todennettu laajasti eri eläinlajeilla. Fysiologiset vasteet sekä käyttäytymisvasteet erilaisiin ärsykkeisiin ovat samankaltaisia, osittain myös identtisiä eri eläinlajien ja ihmisen vastaavien vasteiden kanssa. Vasteet voidaan nähdä kaikilla selkärankaisilla[2] sekä selkärangattomilla pääjalkaisilla[3]. Näyttöä on myös muiden selkärangattomien kuten kymmenjalkaisten tuntoisuudesta[4]. Tutkimustieto osoittaa, että vasteet eivät ole vain ulkoisten ärsykkeiden aiheuttamia refleksejä: eläimillä on todistetusti kyky kokea tietoisesti oma olemassaolonsa ja ympäristönsä[5]. Eläinlajikohtainen tuntoisuutta koskeva tutkimustieto on karttunut runsaasti viime vuosikymmeninä ja karttuu koko ajan vauhdilla. Tuntoisuus on kyetty osoittamaan jo eläinten varhaisissa kehitysvaiheissa kuten kanan sikiöllä munan sisällä[6].

Yksittäisten aistimusten osalta tieteellistä tutkimustietoa eläinten tuntoisuudesta on runsaasti.

Esimerkki 1 Kipu

Esimerkkinä esitän kivuntunnon määritelmän ja perusteet, sillä kipu on ollut pitkään laaja-alaisen tutkimuksen kohteena. Kipuun liittyvät tutkimukset osoittavat miten tuntoisuutta eläimillä voidaan tutkia ja määrittää luotettavasti ja kiistattomasti. Kivun ehkäisy ja lievittäminen ovat eläinsuojelun ja eläinten hyvinvoinnin perusperiaatteita. Kipua tulisi aina välttää, ja jos sitä ei voida ehkäistä, on pyrittävä lievittämään sitä mahdollisimman tehokkaasti. Tämä on sekä eettinen että lainsäädännöllinen velvoite, mutta ei aina mahdollista. Kivuntunto on eläimen elossa säilymiselle olennaista. Jotta kipua kokeva eläin selviytyisi ympäristössään eikä kipu häiritsisi elintärkeitä toimintoja, kuten ravinnon etsimistä tai suojan hakemista, eläimen on opittava välttämään kipua ja lievittämään sitä.

Maailman terveysjärjestö (WHO) määrittelee kivun seuraavasti:

”*Kipu on epämiellyttävä aistimus ja tunne-elämys, joka liittyy todelliseen kudosvaurioon tai sen uhkaan*”

[1] Louis Irwin, Renewed Perspectives on the Deep Roots and Broad Distribution of Animal Consciousness. Frontiers in Systems Neuroscience, 14, 2020.
[2] Irwin, 2020.
[3] Giovanna Ponte – Cinzia Chiandetti – David Edelman – Imperadore Pamela – Elonora Maria Pieroni- Graziano Fiorito, Cephalopod Behavior: From Neural Palticity to Consiousness. Frontiers in systems neuroscience 15, 2022
[4] Louis Irwin, Behavioral Indicators of Heterogeneous Subjective Experience in Animals Across the Phylogenetic Spectrum: Implications for Comparative Animal Phenomenology. Heliyon 10(7), 2024.
Andrew Crump, Sentience in decapod crustaceans: A general framework and review of the evidence. Animal Sentience, 7(32), 2022.
[5] Ehret Günter - Romand Raymond Awareness and consciousness in humans and animals – neural and behavioral correlates in an evolutionary perspective. Frontiers in Systems Neuroscience, 16, 2022.
[6] Stephanie Süss ym. Nociception in Chicken Embryos, part III: Analysis of movements before and after application of a noxious stimulus. Animals 13(18) 2023.

> Jotta kivun neurobiologinen vaste on mahdollinen, eläimellä on oltava hermostolliset rakenteet, jotka vastaanottavat kipuärsykkeen ja välittävät sen eteenpäin aivoihin. Tämä ei kuitenkaan riitä osoittamaan eläinyksilön tuntoisuutta ja kokemusta kivusta. Tutkimuksissa tuntoinen eläinlaji pyrkii vähentämään kudosvauriota, estämään kudosvaurion toistumista ja edistämään toipumista. Tuntoinen eläinlaji myös kykenee muistamaan ja välttämään kivun aiheuttajan. Useilla eläinlajeilla on fysiologinen, kipukokemusta hillitsevä sisäinen järjestelmä. Tämän lisäksi eläimille annettu kipulääke vähentää niiden kipukäyttäytymistä ja kivun fysiologisia vasteita. Kyseiset vasteet on pystytty todentamaan laaja-alaisesti ja luotettavasti selkärankaisilla ja selkärangattomilla eläimillä. Useiden eläinlajien tiedetään valitsevan kipulääkettä sisältävä rehu tai juomavesi kivuliaan toimenpiteen jälkeen.
>
> Nykypäivänä ei ole perustetta olettaa, että eläinlajien väliset erot kivun tunnosta poikkeaisivat toisistaan ratkaisevasti. Tutkimustiedon perusteella kala tai kalkkuna eivät koe vähemmän kipua kuin koira, hevonen tai ihminen. Vastaavalla tavalla mielihyvän kokemuksen suuruutta tai pienuutta ei voida biologisesti perustellen erottaa eläinlajien välillä.

Tällä hetkellä esimerkiksi tuotantoeläinten kohdalla sallitaan sellaisia olosuhteita ja toimenpiteitä, jotka eivät olisi hyväksyttäviä lemmikkieläimille ja päinvastoin, aiheuttaen merkittäviä ristiriitoja eläinten hyvinvoinnin ja tuntoisuuden näkökulmasta. Lain määrittelemät olosuhteet ja hoito eivät perustu eläimeen tuntoisena yksilönä, vaan siihen miten ihminen haluaa eläintä kulloinkin hyödyntää. Ristiriita saattaa koskettaa jopa samaa eläinyksilöä, mikäli yksilön käyttötarkoitus muuttuu esimerkiksi koe-eläimestä lemmikiksi, kuten koira tai kani, lemmikistä haittaeläimeksi kuten rotta tai hiiri tai tuotantoeläimestä vieraslajiksi kuten supikoira. Eläinyksilön kokemus esimerkiksi kärsimyksestä tai mielihyvästä on sama, riippumatta ihmisen määrittelemästä käyttötarkoituksesta.

Eläinlääketieteellisestä näkökulmasta eläimet, riippumatta lajista, eivät ole pelkkiä tuotannon välineitä tai irrallisia luonnonresursseja, vaan kokevia yksilöitä, joiden hyvinvointi on arvokas ja määritettävissä yksilötasolla. Tämä tekee eläinten kohtelusta paitsi eettisen myös oikeudellisen kysymyksen. Kunkin eläinlajin biologiset ominaisuudet – kuten kyky tuntea kipua ja mielihyvää, tarve liikkua, levätä ja hoitaa jälkeläisiä ja solmia sosiaalisia suhteita – eivät ole ihmisen määriteltävissä tai ohitettavissa. Ne perustuvat evoluution muovaamiin kykyihin, lajien sisäsyntyisiin käyttäytymistarpeisiin, jotka ovat olleet lajien elämän kannalta välttämättömiä.

Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) on lähtökohdiltaan pitkälti tutkimukseen perustuva, uusi laki, joka antaa eläinyksilön sallitun kohtelun reunaehdot. Laki myös määrittää keskeisimmät käyttäytymistarpeet, joiden täyttymiseen pitäisi kaikilla lajeilla ja eläinyksilöillä olla mahdollisuus. Lain perustana on, että eläimet kokevat ja omaavat siten itseisarvon. On kuitenkin eläinten hyvinvoinnin tosiasiallisen

toteutumisen ja toimivan eläinten hyvinvoinnin valvonnan kannalta ongelmallista, ettei muu ympäröivä lakikehys tunnusta eläinten oikeuksia tuntoisina, kokevina olentoina. Kun eläinten oikeudet ja itseisarvo jäävät tunnustamatta, eläinten hyvinvointi ja suojelu jäävät muiden intressien jalkoihin. Tämä tarkoittaa, että eläimen kokemukset ja tarpeet eivät ohjaa päätöksentekoa ja viranomaistoimintaa riittävällä painoarvolla.

Eläinten hyvinvointilain nojalla annetut asetukset ovat myös monilta osin ristiriidassa lain kanssa. Esimerkiksi broilerien hyvinvointia säätelevä asetus (Valtioneuvoston asetus broilereiden suojelusta 375/2011) sisältää normeja, jotka eivät vastaa eläinten hyvinvointilain vaatimuksia.

Esimerkki 2 Broilereiden kasvatustiheys

Eläinten hyvinvointilain (693/2023) mukaan eläimellä on oikeus lajinmukaiseen käyttäytymiseen. Valtioneuvoston asetuksen (375/2011) mukaan broilereille sallitaan erittäin suuri eläintiheys. Eläimiä voi broilerihallissa olla yhteensä niin monta yksilöä neliömetrillä, että lintujen yhteenlaskettu paino on 39 kg. Tämä tarkoittaa noin 20 yksilöä per neliömetri. Kasvatustiheyttä voidaan nostaa, mikäli asetuksessa määritellyt hyvinvointimittarit täyttyvät. Mittarit sisältävät kuitenkin ainoastaan terveyteen liittyviä parametreja kuten jalkapohjan kunto, eivätkä ota huomioon eläimen luontaisia käyttäytymistarpeita tai tuntoisen eläimen kokemusta. Broilerit elävät siten tiheässä parvessa, jossa liikkuminen, siipien levittäminen, pöyhiminen ja muu lajityypillinen käyttäytyminen on rajoitettua. Suuri eläintiheys lisää myös jalkavaurioiden, iho-ongelmien ja stressin riskiä. Asetus sallii siis käytännön, jossa eläimen perustarpeet eivät lain mukaisesti toteudu ja eläimen fyysinen ja henkinen hyvinvointi on heikentynyt.

Eläimen hyvinvointi on alisteinen taloudellisille, tuotannollisille, uskonnollisille ja kulttuurisille intresseille, jotka aiheuttavat ongelmia lakia tulkittaessa. Lisäksi nämä edellä mainitut intressit ja eläimen hyvinvoinnin edistämisen intressi kohtaavat valitettavan harvoin, sillä eläimen hyvinvoinnin edistäminen ei välttämättä tuota merkittävää etua ihmisen perusoikeuksiin kuten toimeentuloon tai uskontoon.

Eläimiin kohdistuvista laiminlyönneistä ja rikosprosesseista on jonkin verran kotimaista tutkittua tietoa. Aihealueeseen keskittyvät tutkimukset tuovat yksimielisesti esiin oikeuskäytäntöjen epäyhtenäisyyden kaikissa oikeusprosessin asteissa. Eduskunnan oikeusasiamies on ottanut kantaa poliisin toimintaan eläinsuojelurikosten tutkinnassa ja havainnut siinä merkittäviä puutteita. Osa lainvastaisista toimintamalleista on rakenteellisia, sillä ne ilmenevät koko Suomen alueella. Löydökset kertovat osaltaan lain tulkinnan ongelmista.

Vaikka rikosprosessi on eläimen näkökulmasta sekundääristä eikä paranna eläimen hyvinvointia, lainsäädäntö, jossa eläinten perusoikeudet on nostettu

ihmisoikeuksien rinnalle, antaisi eläimille oikeudellisen arvon ja ihmisille tietoisen arvostuksen eläimiä kohtaan. Tämä puolestaan antaisi lainsäätäjälle, viranomaisille ja yksittäisille kansalaisille selkeämmät ja kauaskantoisemmat perusteet sille, miksi ja miten eläinten hyvinvointi tulee ottaa huomioon. Muutos voisi muun muassa merkitä sitä, että kotirauhan piirissä voitaisiin tietyin edellytyksin suorittaa valvontaa, jotta eläinten hyvinvoinnista voidaan varmistua ja eläimiä tarvittaessa suojella.

Eläinten hyvinvointilain kaltainen lainsäädäntö koskee vain tiettyjä tilanteita ja aloja, eikä sen tarvitse huomioida eläinten oikeuksia laajasti ja pysyvästi. Eläinten perustuslain tasoinen suoja ohjaisi huomioimaan eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä ja viranomaistoimintaa myös aloilla, joilla ei ole eläintenhyvinvointiin suoraan liittyviä säädöksiä kuten kaavoituksessa ja ympäristöluvituksissa.

Alla esitän muutamia esimerkkejä eläinsuojeluvalvontaa tekevän eläinlääkäriviranomaisen kohtaamista jokapäiväisistä eläimen hyvinvoinnin ja lainsäädännön luomista ristiriidoista, joihin ei näkemykseni mukaan eläinten hyvinvointilain tai -asetusten nojalla voida puuttua ja joita ei voida korjata ilman eläimen itseisarvon ja oikeuksien tunnustamista. Alla kuvaamani esimerkit ovat muutamasta eläinlajista, yksittäisisiä ja melko spesifeistä tilanteista, mutta korostan, että vastaavia esimerkkejä löytyy läpi eläintenpidon niin seura- ja harraste- tuotanto- ja koe-eläimistä kuin luonnoneläimistä.

Esimerkki 3 Sianlihantuotanto

Eläimen hyötykäytön tehokkuuden maksimointi aiheuttaa eläimille usein kohtuutonta haittaa, jonka taustoihin ei kyetä hyvinvointilainsäädännöllä puuttumaan.

Sianlihan tuotannossa syntyvien porsaiden määrä on kasvanut viime vuosikymmeninä. Emakko, eli naarassika, on jalostettu synnyttämään porsaita mahdollisimman paljon. Tyypillisesti porsaita syntyy kerralla 14–17 yksilöä, usein jopa yli 20. Suuren pahnuekoon tavoittelu on lyhytnäköisesti ajateltuna taloudellisesti järkevää, mutta aiheuttaa eläimille useita hyvinvointiongelmia, joita ei nykylainsäädännöllä kyetä huomioimaan.

Synnytys eli porsiminen on kivulias ja raskas fysiologinen tapahtuma. Emakon porsimiseen käyttämä aika on viime vuosikymmeninä kaksinkertaistunut ja kestää keskimäärin viisi tuntia. Synnytys rasittaa emakkoa hyvinvointinäkökulmasta liikaa ja pitkittää emakon kokemaa kipua merkittävästi. Emakko porsii noin kaksi kertaa vuodessa muutaman vuoden ajan ennen teurastusta. Pitkittynyt porsiminen lisää kuolleina syntyneiden porsaiden lukumäärää ja viimeiset porsaat ovat heikkoja pitkän synnytyksen seurauksena. Heikkoja porsaita kuolee imetyksen aikana tyypillisesti noin 10– 15 %.

Emakko imettää porsaitaan. Poikkeuksena muista nisäkkäistä maitoa erittyy vain tiettynä hetkenä, jolloin porsaan on oltava nisällä tai porsas jää ilman maitoa. Emakolla on nisiä vain 12–14 kappaletta eli ne eivät riitä kaikille suuren pahnueen porsaille. Lisähaastetta tilanteeseen tuo, että kukin porsas varaa pian syntymän jälkeen itselleen oman nisän, josta imevät aina, kun maitoa on tarjolla, eikä muilla ole nisälle pääsyä. Ratkaisuna ongelmaan on kehitetty erilaisia menetelmiä maidon saannin varmistamiseksi, esimerkiksi siirtämällä porsaita emakolta toiselle tai tarjoamalla korvikemaitoa. On kuitenkin selvää, että eläimen hyvinvoinnin ja terveydenkannalta parasta ravintoa on oman emon maito. Lisäksi vaihtoehtoiset menetelmät eväävät porsailta mahdollisuuden lajityypilliseen kommunikaatioon emän kanssa ja aiheuttavat ongelmia myöhemmin kasvatuksen aikana.

Pahnueen porsaiden lukumäärä on pitkällisen, tilan ulkopuolella tehdyn jalostustyön tulos. Sianlihantuottajat ovat pääsääntöisesti sopimustuottajia, eivätkä juurikaan pysty vaikuttamaan sian perimään eivätkä siten pahnuekokoon. Suomessa syntyy vuosittain noin kaksi miljoonaa porsasta. Kyseessä siten on huomattava määrä eläinyksilöitä.

Vaikka eläinten hyvinvointilain tulisi turvata eläintä kivulta kärsimykseltä ja tuskalta sekä lisätä eläimen hyvinvointia, ylläkuvattuun tilanteeseen on vaikea puuttua hyvinvointilain nojalla. Itseisarvon tunnustaminen ja eläinten perusoikeuksien kirjaaminen perustuslakiin avaisivat näkemykseni mukaan keskustelun siitä, onko tuntevien olentojen tuottaminen ylimäärin kestävää, eläimen hyvinvoinnin kannalta hyväksyttävää ja eettisesti oikein. Tilanteen korjaaminen vaatii rakenteellista muutosta, johon eläinten hyvinvointilain luoma turva ei riitä.

Esimerkki 4 Eläimen omistajuus

Eläimen hyvinvoinnin turvaaminen tulisi aina olla ensisijainen tavoite, vaikka eläimen omistajuus olisi kiistanalainen, sekä tilanteissa, joissa omistaja ei ole tosiasiallisesti huolehtinut eläimestä optimaalisesti verrattuna eläimen hoitajaan tai haltijaan.

Esimerkiksi avioerotilanteessa eläimen lopullinen sijoituspaikka määräytyy omistajuuden, ei eläimen hyvän perusteella. Lemmikki voi olla pariskunnan toisen osapuolen nimissä virallisesti, vaikka pääasiallinen hoitaja ja huolehtija on toinen osapuoli. Perheessä hoitaja on selvillä eläimen hyvinvointiin ja terveyteen liittyvistä rutiineista ja omaa tiedot ja taidot lemmikistä huolehtimiseen. Omistaja ei välttämättä ole osallistunut lemmikin hoitoon tai hoitokustannuksiin eikä ole tietoinen eläimen hyvän hoidon edellytyksistä. Jos avioeron yhteydessä omistaja vaatii eläimen itselleen ei nykyjärjestelmässä ole mahdollista arvioida tilannetta eläimen näkökulmasta ja siten turvata eläimen hyvinvointia.

Tutkimuksiin perustuen lemmikkeihin kohdistuvat laiminlyönnit ovat myös yleinen lähisuhdeväkivallan muoto. Omistaja voi käyttää omistusoikeuttaan vallankäytön välineenä, usein myös kiusantekomielessä. Mikäli omistajan laiminlyönnit eivät

edellytä ryhtymistä eläimen myymiseen tai luovuttamiseen (Laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 98 §), ei viranomaisella ole mahdollisuutta turvata eläimen hyvinvointia aiemmalle, hoitajan tarjoamalle tasolle. Viranomaisella ei myöskään ole toimivaltaa päättää eläimen omistajuudesta, vaikka lemmikki uudelleen sijoitettaisiin, jolloin on mahdollista, että eläin päätyy kolmannelle osapuolelle. Tilanteessa olisi myös huomioonotettava mahdollisten lasten ja muiden osapuolten oikeus lemmikkiin sekä lemmikin oikeus paitsi hyvään hoitoon myös sosiaalisiin suhteisiin, joka ei nykylainsäädännöllä ole mahdollista.

Tilannetta voisi konkretisoida vielä tapausesimerkki, jossa emä ja pentu asuvat samassa taloudessa ja eläimet sijoitetaan eri koteihin, vaikka sosiaalinen side toiseen eläimeen on todistettavasti vahva ja eläinten erottaminen aiheuttaisi hyvinvointihaitan ja toisaalta yhdessä pitäminen aiheuttaisi hyvinvointihyödyn. Eläimeltä puuttuu nykylainsäädännön perusteella mahdollisuus tulla asianosaiseksi eikä tilanteeseen, muun muassa perusoikeuksien puutteen vuoksi, voida puuttua.

Esimerkki 5 Porsaiden kastraatio

Karjujen, eli urospuolisten sikojen haju liittyy eläinten hormonitoimintaan. Hajua alkaa erittyä sukukypsyyden aikaan, noin puolen vuoden iässä, joka on myös tyypillinen teurastusikä. Kaikki karjut eivät luonnostaa haise ja iso osa karjuista ei ehdi kehittää hajua vielä teurasikään mennessä.

Noin kolmasosa suomalaisista haistaa karjun hajun ja kokee hajun epämiellyttävänä, jonka vuoksi kaikki karjuporsaat kastroidaan muutaman päivän ikäisenä. Toimenpide on kivulias, altistaa eläimen sairauksille ja stressille. Sikoja teurastetaan Suomessa vuosittain noin 1,7 miljoonaa yksilöä, joista noin puolet ovat karjuja. Kyse on siten huomattavista eläinmääristä.

Vaihtoehtoisia menetelmiä on olemassa, eikä niiden käyttöönottoon ole eläinlääketieteellistä tai eläimestä johtuvaa estettä. Taloudelliset edut ja ihmisen oikeus syödä hajutonta porsaanlihaa hidastavat, jopa estävät näiden menetelmien käyttöönoton, vaikka iso osa suomalaisista ei haista karjun hajua tai koe sitä epämiellyttävänä.

Esimerkki 6 Riittävä eläinlääkinnällinen hoito

Eläinlääkärin ammatinharjoittamislain (Laki eläinlääkärinammatinharjoittamisesta 29/2000) 2 §:n mukaan eläinlääkäri päättää eläimen hoidosta ja lääkityksestä. Käytännössä eläinlääkäri esittää hoitovaihtoehdot omistajalle, joka päättää lopullisen hoidon.

Hoitopäätökseen vaikuttavat siten omistajan toiveet, uskomukset ja taloudelliset resurssit. Näin voidaan päätyä tilanteeseen, jossa eläin saa ainoastaan välttämätöntä hoitoa, vaikka muut tai laajemmat hoitovaihtoehdot turvaisivat eläimen hyvinvoinnin. Esimerkkinä toimii tilanne, jossa eläimelle ei omistajan

uskomusten tai vakaumuksen vuoksi hankita asianmukaista kivunlievitystä tai muuta tukihoitoa tapaturman yhteydessä, sillä eläin selviää todennäköisesti hengissä. Omistaja ei koe lääkitystä tarpeelliseksi, vaikka toipuminen olisi kivuliasta ja aiheuttaisi eläimelle pysyvää haittaa tulevaisuudessa. Omistajalla on myös oikeus päättää eläimen lopettamisesta, vaikka eläin olisi terve eikä eläinlääketieteellistä tai eläimen hyötykäyttöön liittyvää syytä olisi. Nykylainsäädännöllä eläinlääkärillä ei ole mahdollista puuttua tilanteeseen oikea-aikaisesti ja tehokkaasti eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Lopuksi

Perustuslailliset oikeudet eläimille viestivät koko yhteiskunnalle, että eläinten hyvinvointi on perusarvo ja osa yhteiskunnan moraalista perustaa. Oikeudet luovat vahvemman ja selkeän pohjan eläinten pidon ja hyvinvoinnin kehittämiselle tulevaisuudessa ja lisäävät yhteiskunnan sitoutumista eläinten suojeluun. Eläinten hyvinvointilainsäädäntö kokonaisuudessaan ei tarjoa tällä hetkellä vahvaa, pysyvää ja laaja-alaista suojaa eläimille tuntoisina olentoina. Eläinten oikeuksien kirjaaminen perustuslakiin varmistaa, että eläinten hyvinvointi otetaan huomioon johdonmukaisesti kaikessa päätöksenteossa ja lainsäädännössä, eikä eläinten oikeuksia voida ohittaa muiden intressien vuoksi.